

◆Түйткіл

Той мәдениеті: дәстүр мен талғам таразысы

ҚАЗАҚ ҮШІН ТОЙ – ҚУАНЫШТЫҢ ҒАНА ЕМЕС, ҰЛТТЫҢ САЛТ-ДӘСТҮРІ МЕН МӘДЕНИЕТІНІҢ КӨРІНІСІ. СОНДЫҚТАН ТОЙ ҮСТІНДЕГІ ӘРБІР РӘСІМ, АЙТЫЛҒАН СӨЗ БЕН КӨРСЕТІЛГЕН СЫЙ-ҚҰРМЕТ ХАЛЫҚТЫҢ ТАЛҒАМЫ МЕН ТӨРБИЕСІН АҢҒАРТАДЫ.

Алайда соңғы жылдары қазақ тойының мазмұны мен мәдениеті төңірегіндегі пікірлер жиілей түсті. Дәстүр мен заманауи үрдістің арақатынасы, ысырапшылдық, асабалардың жауапкершілігі, әзілдің шегі мен жалпы қоғам талғамы – бүгінде көпшілікті толғандыратын мәселеге айналып отыр. Осы мәселе өткен аптада қаламызда «Saryarqa Aqparat» медиа-холдингінің қолдауымен облыстық «Ortalyq Qazaqstan» газетінің ұйымдастыруымен өткен «Той мәдениеті: дәстүр мен талғам» атты дөңгелек үстелде кеңінен талқыланды.

Басқосуда қазақ тойының бүгінгі келбеті, салт-дәстүрдің сақталуы, асабалардың жауапкершілігі, анайы ойындар мен әзілдің шегі, ысырап және қоғам талғамы төңірегінде пікірлер ортаға салынды.

Облыстық «Ortalyq Qazaqstan» газетінің бас редакторы Еркін Мұсабеков қазіргі той мәдениетіне қатысты мәселені ашық көтеру қажеттігін айтты.

– Бүгінгі қазақ тойы қандай деңгейге жетті? Даму үстінде ме, әлде кері кетіп бара ма? Шынын айтқанда, қазіргі тойларымыздың кейбір көрінісі ұлттық құндылықтарымызға балта шабатын факторлардың біріне айналып бара жатқандай. Той үстіндегі бейбөп әзілдер, анайы ойындар және басқа да келеңсіз құбылыстар қоғамды алаңдатпай қоймайды, – деді ол.

Дөңгелек үстелде асабалардың мәдениеті мен жауапкершілігі де ерекше сөз болды. «ӘДІЛЕТ» партиясы Қарағанды облыстық филиалының төрағасы Бекзат Алтынбеков той жүргізушілеріне қойылатын талапты күшейту қажеттігін алға тартты.

– Асабаға қойылатын талап жоғары болуы керек. Тойдың берекесін қашыруға, адамды кемсітуге болмайды. Ойнаймын деп от басып, әзіл айтамын деп елді әжуа ету дұрыс емес. Әзіл айтылса, орнымен айтылуы қажет. Ал адамның ар-намысын қорлайтын әрекетке жол берілмеуі тиіс. Мұндай көлеңсіздіктердің бір себебі – жүргізушілердің кәсіби және мәдени дайындығының жеткіліксіздігі, – деді Бекзат Алтынбеков.

Ал филология ғылымдарының докторы, профессор Жансая Жарылғапов мәселенің екінші қырына назар аударды. Оның пікірінше, той мәдениетін тек тыйым мен заң арқылы өзгерту қиын.

– Кейбір асабалардың ең үлкен кемшілігі – адамның деңгейі мен ортасын ескере алмауы. Қоғамдағы сұранысты да жоққа шығара алмаймыз. Нарық белгілі бір дәрежеде сол сұранысқа қарай жұмыс істейді. Сондықтан мұндай құбылысты тек заң шығарып немесе тыйым салу арқылы түбегейлі шешу қиын. Ең алдымен қоғамның талғамы өзгеруі керек, – деді ғалым.

Тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, «Тұлғатану» ғылыми-зерттеу орталығының директоры Жамбыл Жұмабеков бүгінгі қазақ тойын қоғамның өзгеруімен сабақтастыра қарастыру қажеттігін айтты.

– Қазіргі той – қоғамның айнасы. Ежелгі дәстүрлі қоғамда той ауылдық, әулеттік, туыстық сипатта болды. Ол туыстық байланысты бекітетін маңызды рәсім еді. Бүгінде оның сипаты өзгерді. Қазақ тойы бірнеше тарихи кезеңнен өтті. Кеңестік кезеңде көптеген салт-дәстүр өзгеріске ұшырады. Тәуелсіздік алғаннан кейін ұлттық дәстүрге қайта бет бұрдық. Алайда жаһандану мен модернизация қатар келді. Сондықтан бүгінгі қазақ тойын дәстүр мен заманауи мәдениеттің тоғысынан туған гибридік құбылыс деп қарастыруға болады, – деді тарихшы.

ҚМДБ-ның Қарағанды облысы бойынша жауапты маманы, мешіт ұстазы Жүсіп Шұғайұлы тойдағы ысырап мәселесіне тоқталды.

– Алланың берген нығметі көп. Денсаулық, уақыт, мал-мүлік – барлығы аманат. Оларды орнымен пайдалану қажет. Шектен шығу мен ысырапқа жол берілсе, жақсы ниетпен жасалған іс те өз мәнін жоғалтуы мүмкін. Бұл мәселе тек тойға ғана қатысты емес. Өлім-жітім, ас беру рәсімдерінде де ысырапшылдық кездеседі. Кейде адамдар сауап алу мақсатымен әрекет

етеді, алайда шектен тыс шығын жасау ысырапқа айналып кетеді, – деді Жүсіп Шұғайұлы.

Ал шоумен, асаба Диас Қайрат тойдағы келеңсіз ойындардың пайда болуына сұраныстың да әсері бар екенін жасырмады.

– Әрине, асабалардың да артық кететін кезі болады. Танымал болу, әлеуметтік желіде көп қаралым жинау үшін арнайы ойын ойлап тауып, жұртшылықтың назарын аударуға тырысатындар бар. Бірақ сұраныс болмаса, мұндай ойындар да болмас еді. Кейде той иесіне қарапайым әрі мәдениетті ойындар ұсынылғанда, оны қызықсыз деп қабылдайды. Сондықтан барлық жауапкершілікті тек асабаға арту дұрыс емес. Айыппұл мен тыйым мәселені толық шешпейді. Бұл – қоғам талғамына байланысты мәселе, – деді ол.

Басқосуда айтылған пікірлер бір мәселеге келіп тоғысты: той мәдениетін өзгерту үшін ең алдымен қоғамның талғамы мен жауапкершілігін көтеру қажет. Той – жеке адамның ғана емес, тұтас қоғамның мәдени келбетін көрсететін орта. Сондықтан ұлттық дәстүрді дәріптей отырып, адамның ар-намысын қорлайтын ойындардан, орынсыз әзілден және ысыраптан бас тарту – уақыт талабы.

Дөңгелек үстелді қорытындылаған Еркін Мұсабеков көтерілген мәселелер мен ұсыныстар назардан тыс қалмайтынын айтты.

– Бүгін айтылған пікірлер мен ұсыныстардың барлығын жинақтап, алдағы уақытта нақты тұжырымдама немесе қарар қабылдау мәселесін қарастыруымыз керек. Қажет болса, осы бағытта қоғамдық ұйым құру туралы да ойлануға болады. Қоғам белсенділерінің, өнер адамдарының және айтары бар азаматтардың пікіріне сүйене отырып, бұл мәселені жүйелі түрде жалғастыру қажет, – деді ол.

Қазақ үшін той – қуаныштың ғана емес, тәрбиенің де алаңы. «Тойдың болғанынан боладысы қызық» деп, даңғаз мен дарақылыққа ұрынбай, «тойдың төресі – өнегелі орта» екенін естен шығармасақ, дәстүр де, талғам да өз биігінде қалар еді.

Ерболат ЕРБОЛҰЛЫ

◆Мәдениет

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНЫҢ ТІЛДЕРІ КҮНІ – ЕЛІМІЗДЕГІ ТҮРЛІ ЭТНОС ӨКІЛДЕРІН ОРТАҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ТӨНІРЕГІНЕ БІРІКТІРЕТІН, АНА ТІЛІНЕ ДЕГЕН ҚҰРМЕТ ПЕН ӨЗГЕ ТІЛДЕРГЕ ДЕГЕН СЫЙЛАСТЫҚТЫ ДӘРІПТЕЙТІН ЕРЕКШЕ МЕРЕКЕ. ЖЫЛ САЙЫН 5 ҚЫРКҮЙЕКТЕ АТАП ӨТІЛЕТІН БҰЛ АЙТУЛЫ КҮН ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАУШЫ, КӨРНЕКТІ ҒАЛЫМ, ҰЛТ ҰСТАЗЫ АХМЕТ БАЙТҮРСЫНҰЛЫНЫҢ ТУҒАН КҮНІМЕН САБАҚТАСЫП ЖАТЫР.

Тіл – татулықтың тұғыры

Тіл – халықтың тарихы мен мәдениетін, салт-дәстүрі мен рухани мұрасын сақтайтын баға жетпес қазына. Қазақстанда түрлі этнос өкілдерінің ана тілін сақтап, дамытуына мүмкіндік жасалып келеді. Осындай өзара құрмет пен татулық еліміздің басты құндылықтарының бірі саналады.

Осы айтулы күнге орай Осакаров ауданында бірқатар мәдени-ағартушылық іс-шаралар ұйымдастырылды.

Аудандық мәдениет үйінде өткен Қазақстан халқының тілдері күніне арналған тілдер фестивалі ерекше мазмұнды өтті. Мерекелік шараға ауданға қарасты ауылдық мәдениет үйлерінің шығармашылық ұжымдары қатысып, ауданымызда тұратын түрлі этнос өкілдерінің мәдениеті мен дәстүрін таныстырды.

Фестиваль барысында көрермендер ұлттық қолөнер бұйымдарын, кесте, түрлі қолдан жасалған дүниелерді тамашалады. Әр этностың ұлттық нақышын айшықтаған көрме көпшіліктің қызығушылығын тудырды. Ал сахнадан шырқалған әсем әндер мен музыкалық шығармалар мерекенің көркін келтіріп, көпшілікке көтеріңкі көңіл күй сыйлады.

Шараның басты мақсаты – туған тілге деген сүйіспеншілікті арттыру, өзге ұлттардың тілдері мен мәдениетіне құрметпен қарауға тәрбиелеу, сондай-ақ аудан тұрғындарының арасындағы достық пен бірлікті нығайту.

Аудан мектептерінде мерекеге орай салтанатты жиындар, тәрбие сағаттары мен түрлі танымдық кездесулер өткізілді. Мектеп кітапханаларында Қазақстан халқының тілдері күніне арналған кітап көрмелері ұйымдастырылды. Көрмелерден елімізде тұратын этностардың тілдері, мәдениеті, салт-дәстүрі мен әдеби мұрасына

арналған кітаптар мен ақпараттық материалдар орын алды.

Оқушылар тілдің адам өміріндегі маңызы, ана тілін құрметтеу және өзге тілдерді үйренудің пайдасы туралы ой бөлісті. Мұндай тәрбиелік шаралар жас ұрпақтың бойына отансүйгіштік қасиетпен қатар, түрлі мәдениеттерге деген құрметті қалыптастыруға ықпал етеді.

Қазақстан халқының тілдері күніне орай Осакаров тарихи-өлкетану музейінде де танымдық іс-шара өтті. Кездесу барысында қатысушылар еліміздегі тілдер мен мәдениеттердің алуан түрлілігі туралы мағлұмат алып, ана тілінің адам өміріндегі орны, тілдерді сақтаудың маңызы және мәдени мұраны кейінгі ұрпаққа жеткізу мәселелері жөнінде әңгімелесті.

Шараның қызықты бөлігінің бірі – интерактивті ойындар мен танымдық тапсырмалар болды. Қатысушылар өз білімдерін сынап, тапқырлықтарын танытып, тілдердің қалыптасу тарихына қатысты қызықты деректермен танысты.

Тіл – жай ғана қарым-қатынас құралы емес, ол – халықтың жадын сақтайтын рухани көпір. Әрбір тілдің өз тарихы, өзіндік үні мен қайталанбас мәдениеті бар. Сондықтан ана тілімізді ардақтап, өзге тілдерге құрметпен қарау – баршамызға ортақ міндет.

Осакаров ауданында өткен мерекелік шаралар да осы ізгі мақсатты айқын көрсетті. Әртүрлі тілдерде сөйлейтін, түрлі мәдениет пен дәстүрді ұстанатын жандардың бір шаңырақ астында бас қосуы – еліміздегі татулық пен тұрақтылықтың жарқын көрінісі.

Ана тілімізге деген сүйіспеншілік пен басқа халықтардың тілдеріне деген құрмет ұрпақтан-ұрпаққа жалғаса берсін!

Жазира САМАТ

◆Отбасы күні

Отбасы – Отанның бастауы

«ОТАН ОТБАСЫНАН БАСТАЛАДЫ» ДЕГЕН ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ ҚАНАТТЫ СӨЗІ ОТБАСЫНЫҢ АДАМ ӨМІРІНДЕГІ ОРНЫН ДӨЛ АЙҚЫндайды. ОТБАСЫ – МЕЙІРІМ МЕН МАХАББАТТЫҢ, ТӨРБИЕ МЕН ТАҒЫЛЫМНЫҢ, ӨЗАРА ТҮСІНІСТІК ПЕН ҚОЛДАУДЫҢ МЕКЕНІ. СОНДЫҚТАН ОТБАСЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ДӘРІПТЕУ – ҚОҒАМНЫҢ БЕРІК НЕГІЗІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗДЫ ШАРТЫ.

Қазақстанда жыл сайын қыркүйек айының екінші жексенбісінде Отбасы күні аталып өтеді. Осыған орай елімізде 7-13 қыркүйек аралығында Отбасы апталығы ұйымдастырылды. Апталық аясында Осакаров ауданында да отбасылық құндылықтарды нығайтуға, ұрпақтар сабақтастығын сақтауға және отбасы мүшелері арасындағы өзара сыйластықты арттыруға бағытталған бірқатар ақпараттық, танымдық және қоғамдық іс-шаралар өткізілді.

Апталықтың әр күні отбасы өмірінің маңызды бағыттарына арналды. Ұрпақтар сабақтастығы, отбасын саналы түрде құру, бала тәрбиесі мен денсаулығы, қауіпсіздік, отбасылық береке және бос уақытты бірге өткізу сияқты өзекті мәселелер кеңінен қозғалды. Әлеуметтік желілерде «Біздің отбасымыздың бір күні» ұранымен #Otbasum2026 жалпыұлттық челленджі де ұйымдастырылды.

◆Патриоттық тәрбие

Ерлік — елге мұра, ұрпаққа үлгі

ЕРЛІК — БЕЛГІЛІ БІР ТАРИХИ СӨТТЕ ҒАНА ЖАСАЛАТЫН БАТЫРЛЫҚ ЕМЕС. ОЛ ОТАҢҒА АДАЛ ҚЫЗМЕТ ЕТУДЕН, ЕЛ АЛДЫНДАҒЫ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ СЕЗІНУДЕН, ҚИЫН СӨТТЕ АЗАМАТТЫҚ ҰСТАНЫМ ТАНЫТА БІЛУДЕН КӨРІНЕДІ. ОСЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ЖАС ҰРПАҚТЫҢ БОЙЫНА СІңІРУ — БҮГІНГІ ҚОҒАМНЫҢ МАҢЫЗДЫ МІНДЕТТЕРІНІҢ БІРІ.

Осы бағытта Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі мен Оқу-ағарту министрлігінің бірлескен жұмысы аясында, «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасын жүзеге асыру жөніндегі ведомствоаралық іс-шаралар жоспарына сәйкес аудан мектептерінде «Ерлік сабағы» өткізілді.

Биылғы сабақтардың негізгі тақырыбы — «Қазақстан тәуелсіздігінің қаһармандары: әскери және азаматтық ерлік». Танымдық әрі тәрбиелік мәні зор сабақтардың басты мақсаты — оқушылардың бойында отансүйгіштік сезімді қалыптастыру, азаматтық жауапкершілікті арттыру және ел тарихында өшпес із қалдырған отандастарымыздың ерлігіне құрметпен қарауға тәрбиелеу.

Сабақ барысында оқушылар Қазақстанның тәуелсіздік жылдарындағы әскери және азаматтық ерліктің көріністерімен танысты. Батырлықтың тек ұрыс даласында ғана емес, бейбіт өмірде де маңызды екені туралы пікір алмасты.

Өйткені күнделікті өмірде де елге қызмет етудің, азаматтық борышты адал атқарудың сан

алуан үлгісі бар. Қоғам игілігі үшін еңбек ету, қиындыққа мойымай, өзгеге көмек көрсету, өз ісіне жауапкершілікпен қарау — нағыз азаматқа тән қасиеттер.

Сабақтар барысында оқушылар Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар, мемлекеттік рәміздер, Конституция және елдегі қоғамдық келісімнің маңызы туралы білімдерін толықтырды. Сонымен қатар ұлттық идея — «Мәңгілік Ел» құндылықтары аясында отансүйгіштік пен азаматтық жауапкершіліктің мәні түсіндірілді.

Тақырыпты тереңірек ашу мақсатында мектептерде арнайы бейнероликтер көрсетіліп, танымдық дәрістер ұйымдастырылды. Оқушылар өз ойларын ортаға салып, тарихи тұлғалардың өмір жолы мен елге сіңірген еңбегі туралы пікірлерін білдірді.

Тарихи жадыны сақтау — ұрпақ алдындағы жауапкершілік. Өткенін білген ұрпақ ел тәуелсіздігінің қадірін түсінеді. Батырлардың өмірі мен ерлік жолын зерделеу жас буынға еркіндіктің оңай келмегенін, бейбітшілік пен тұрақтылықтың бағасын ұғынуға мүмкіндік береді.

Патриоттық тәрбие ең алдымен отбасынан басталып, мектепте жалғасады. Кейін бұл ұстаным адамның қоғамдық өмірінде, білім алуында, еңбек жолында және Отан алдындағы қызметінде көрініс табады. Сондықтан жасөспірімдердің бойында елге деген сүйіспеншілікті қалыптастыру — тек білім беру мекемелерінің ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ міндеті.

Осындай «Ерлік сабақтарының» тәрбиелік маңызы зор. Олар оқушылардың дүниетанымын кеңейтіп қана қоймай, азаматтық ұстанымын қалыптастыруға, аға буынға құрметпен қарауға, ел тарихын

бағалауға ықпал етеді. Сонымен бірге әскери қызметтің маңызын түсіндіріп, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде қызмет етуге деген оң көзқарасты қалыптастыруға жол ашады.

Ел қорғаныс болу — үлкен жауапкершілік. Ал Отанға деген сүйіспеншілік пен азаматтық парызды түсіну — ерлікке бастар алғашқы қадам.

Бүгінгі оқушы — ертеңгі ел азаматы. Оның жүрегінде Отанға деген мақтаныш пен жауапкершілік сезімі берік орнықса, елдің ертеңі де жарқын болмақ.

Жазира САМАТ

Отбасы — Отанның бастауы

(Соңы. Басы 1-бетте)

Отбасы апталығының негізгі мақсаты — қоғамдағы отбасының мәртебесін көтеру, ұлттық және рухани құндылықтарды дәріптеу, ата-ана мен бала арасындағы байланысты нығайту. Себебі бала ең алдымен отбасында тәрбие алады. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, еңбекқорлық, жауапкершілік пен отансүйгіштік секілді қасиеттердің алғашқы дәні де отбасында егіледі.

Аудан мектептерінде Отбасы апталығының ашылуына арналған салтанатты жиындар өтті. Оқушылар ата-аналары мен туған-туыстарына арнап жүрекжарды өлеңдерін оқып, әндер орындап, бейнероликтер ұсынды. Сынып сағаттарында отбасының адам өміріндегі маңызы, отбасылық дәстүрлер мен рухани құндылықтар туралы әңгімелер өрбіді.

Сұңқар ауылындағы ауылдық мәдениет үйінде де Отбасы күніне орай «Отбасы — бақыт мекені» атты отбасылық қонақжай ұйымдастырылды. Жылы әрі достық жағдайда өткен кездесуге қатысушылар дастархан басында бас қосып, пікір алмасты, бір-біріне ізгі тілектерін жеткізді.

Шара барысында отбасының адам өміріндегі орны, өзара түсіністік, сыйластық пен жақын жандарға қолдау көрсетудің маңызы туралы сөз қозғалды. Кездесу қатысушыларға көтеріңкі көңіл күй сыйлап, отбасының әр адам үшін ең басты тірек әрі жылулықтың қайнар көзі екенін тағы бір мәрте көрсетті.

Ал Ақбұлақ ауылындағы мектепте ұрпақтар сабақтастығына арналған тағылымды кездесу өтті. Оған оқушылармен қатар ата-әжелер, ата-аналар және педагогтер қатысты.

Кездесудің басты мақсаты — жастардың бойына үлкенге деген құрметті қалыптастыру, отбасылық дәстүрлерді дәріптеу және аға буынның өмірлік тәжірибесін кейінгі ұрпаққа жеткізу.

Ақсақалдар мен әжелер өздерінің өмір жолдары, отбасылық құндылықтары мен дәстүрлері туралы сыр шертіп, естеліктерімен бөлісті. Оқушылар өздерін қызықтырған сұрақтарын қойып, әңгімеге белсенді қатысты. Кездесу барысында жас ұрпақтың шығармашылық өнерлері де көпшілік назарына ұсынылды.

Мұндай кездесулер — өткен мен бүгінді жалғап, жас ұрпаққа үлкендердің еңегесін жеткізудің тиімді жолы. Өйткені әр отбасының тарихында тұтас бір әулеттің, ауылдың, елдің тарихы жатыр.

Отбасы — адамды өмірге дайындайтын алғашқы мектеп. Мұнда бала мейірімділікті, адалдықты, еңбекті, жауапкершілікті үйренеді. Ал берекелі отбасы — берекелі қоғамның негізі.

Осакаров ауданында өткен Отбасы апталығы аясындағы шаралар да осы құндылықтарды дәріптеуге бағытталды. Түрлі кездесулер мен шығармашылық бағдарламалар адамдарды бір-біріне жақындатып, отбасымен бірге өткізген уақыттың қадірін сезінуге мүмкіндік берді.

Отбасы — әр адамның ең сенімді тірегі, өмірдегі ең қымбат мекені. Сондықтан жақындарымызды бағалап, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетіп, отбасылық жылулықты сақтай білейік. Өйткені мықты отбасы — мықты мемлекеттің негізі, ал Отанға деген сүйіспеншілік ең алдымен туған шаңырақтан басталады.

Меруерт БАЛКЕЕВА

◆Патриотизм

Уроки мужества прошли в школах района

В СООТВЕТСТВИИ С МЕЖВЕДОМСТВЕННЫМ ПЛАНОМ МЕРОПРИЯТИЙ ПО РЕАЛИЗАЦИИ ЕДИНОЙ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ «АДАЛ АЗАМАТ» МИНИСТЕРСТВОМ ОБОРОНЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН СОВМЕСТНО С МИНИСТЕРСТВОМ ПРОСВЕЩЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН РАЗРАБОТАНЫ ЛЕКЦИОННЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ «УРОКА МУЖЕСТВА» И «ДНЯ ГЕРОЕВ».

В школах Осакаровского района проведены уроки мужества на тему: «Герои Независимости Казахстана: воинский и гражданский подвиг».

Цель урока мужества — формирование у учащихся патриотизма, гражданской ответственности и уважения к подвигам соотечественников.

Во время урока мужества были рассмотрены следующие вопросы: Как проявляется военное и гражданское мужество в истории независимого Казахстана? Почему героизм в мирное время так же

важен, как и подвиг на поле боя?

Особую роль в сохранении исторической памяти играет воспитание подрастающего поколения. Знание примеров героев независимости помогает молодежи осознать ценность свободы, ответственности и гражданского долга.

Понимание того, что героизм возможен и в повседневной жизни, формирует у школьников стремление быть активными, честными и полезными членами общества.

Воспитание чувства

патриотизма, гордости за страну, формирование образа истинного патриота и защитника Родины — основные цели акции.

Кроме того, школьников познакомили с историей страны и края, раскрывающей значение знаменательных дат истории Казахстана, государственных символов, Конституции и межнационального согласия в обществе в контексте реализации национальной идеи «Мәңгілік ел».

Для этого были подготовлены специальные видеоролики и учебные лекции.

Высокая духовность и патриотизм каждого человека, живущего в обществе, являются важнейшей движущей силой развития всей страны. Они затрагивают множество жизненно важных вопросов, от решения которых во многом зависит будущее государства.

Патриотизм формируется в каждом из нас постепенно. Его основы закладываются в семье и школе, затем развиваются в институте, армии и обществе в целом.

Проведение подобных уроков имеет как образовательную, так и воспитательную направленность, способствует формированию личностных качеств и гражданской позиции, воспитанию уважения к старшему поколению, повышению имиджа армии и расширению общего кругозора учащихся.

Стоит отметить, что данная акция способствует патриотическому воспитанию подрастающего поколения и популяризации службы в Вооружённых Силах Республики Казахстан.

Меруерт БАЛКЕЕВА

◆Культура

ДЕНЬ ЯЗЫКОВ НАРОДА КАЗАХСТАНА — УНИКАЛЬНЫЙ ПРАЗДНИК, КОТОРЫЙ СТАЛ СИМВОЛОМ ЕДИНСТВА И РАЗНООБРАЗИЯ КУЛЬТУР И ЯЗЫКОВ В НАШЕЙ МНОГОНАЦИОНАЛЬНОЙ СТРАНЕ.

День языков, отмечаемый 5 сентября, стал временем для празднования и погружения в богатое многообразие языков и культур, представленных в этой части Центральной Азии. История этого праздника началась в 1998 году, после того как Казахстан получил независимость. Изначально День языков отмечался в третье воскресенье сентября, но в 2017 году дата была перенесена на 5 сентября, чтобы приурочить этот день ко дню рождения Ахмета Байтурсынова — знаменитого учёного, основоположника казахской лингвистики и литературоведения.

Этот день стали отмечать как День языков народа Казахстана, символизируя уважение к культуре и языкам всех этносов, проживающих на этой земле.

Казахстан — это многонациональное государство, в котором представлены более 85 наций и народностей. Это разнообразие культур и языков делает нашу страну уникальным местом на карте мира. Для поддержания и развития этого разнообразия государство предпринимает активные шаги. В стране действуют национальные

День языков народа Казахстана отметили в Осакаровском районе

культурные центры и театры, которые получают финансовую поддержку из государственного бюджета. Это позволяет представителям различных этнических групп сохранять и развивать свои культурные традиции.

Важным аспектом этого праздника является признание триединства языков, где английский язык играет роль языка международного общения. Это отражает стремление Казахстана к интеграции в мировое сообщество и укреплению связей с другими нациями.

Коллективы сельских Домов культуры Осакаровского района приняли участие в ярком фестивале языков народа Казахстана, который прошёл в Осакаровском районном Доме культуры. На фестивале коллективы представляли этнокультурные центры национальностей, проживающих в Осакаровском районе, знакомы гостей с национальным колоритом, культурой и традициями наших народов.

Фестиваль объединил представителей разных национальностей и стал ярким праздником дружбы, единства и культурного многообразия. Участие в мероприятии ещё раз

подчеркнуло важность сохранения родных языков, национальных традиций и взаимного уважения между народами, живущими в мире и согласии на казахстанской земле.

Наше культурное и языковое разнообразие — это великое наследие, которое объединяет все народы нашей страны в одну большую, дружную семью.

Выставки изделий, рукоделие, вышивки — истинное мастерство и красота, привлёкшие особое внимание зрителей. А душевные песни, эти музыкальные номера, подарившие всем присутствующим тепло, радость и праздничное настроение, — такое не забывается.

Спасибо организаторам и всем участникам за этот прекрасный праздник единства и гармонии!

В школах Осакаровского района к праздничной дате прошли торжественные линейки и классные часы. В школьных библиотеках ко Дню языков народа Казахстана прошли книжно-тематические выставки. На выставках были представлены книги и тематические материалы, посвящённые языкам, культуре, традициям и литературному наследию народов, проживающих в нашей многонациональной стране.

Казахстан — это страна, где в единстве и взаимовы уважении звучат разные языки. Каждый язык

— это уникальный мир, история и культура своего народа. Пусть любовь к родному языку, уважение к языкам других народов и интерес к чтению объединяют всех.

В Осакаровском историко-краеведческом музее прошло познавательное и увлекательное мероприятие, посвящённое Дню языков народа Республики Казахстан. Участники мероприятия узнали больше о многообразии языков и культур нашей страны, поговорили о значении родного языка, уважении к языкам других народов и важности сохранения культурного наследия.

Особенно яркой частью встречи стали интерактивные игры и задания. Участники проверили свои знания, проявив смекалку, познакомились с интересными и занимательными фактами об истории возникновения языков.

День языков в Казахстане стал символом разнообразия и единства, подчёркивая важность сохранения и развития многообразия культур и языков в нашей удивительной стране. Этот праздник наполняет сердца жителей Казахстана гордостью за своё национальное наследие и открытостью к богатству культур мира.

Жазира САМАТ

◆День семьи

С чего начинается Родина

ЕЖЕГОДНО ВО ВТОРОЕ ВОСКРЕСЕНЬЕ СЕНТЯБРЯ В КАЗАХСТАНЕ ОТМЕЧАЮТ ДЕНЬ СЕМЬИ. В ЧЕСТЬ ПРАЗДНИКА В СТРАНЕ СТАРТОВАЛА НЕДЕЛЯ СЕМЬИ, КОТОРАЯ ПРОДЛИЛАСЬ С 7 ПО 13 СЕНТЯБРЯ.

В течение недели в Осакаровском районе прошли информационные, образовательные и общественные мероприятия, направленные на укрепление семейных ценностей и развитие культуры взаимоотношений. Каждый день Недели семьи был посвящён отдельной теме — от преемственности поколений и осознанного создания семьи до здоровья детей, безопасности, семейного благополучия и совместного досуга всех членов семьи. В социальных сетях прошёл общенациональный челлендж #Otbasym2026 под девизом «Один день из жизни нашей семьи».

День семьи в Казахстане — относительно новый праздник. Он отражает духовные ценности и традиции народа, поэтому пользуется популярностью. День семьи определённо законодательством страны, стал всенародным праздником и обогащается новыми традициями.

День семьи стал проявлением реализации национальной политики в этой сфере. Учреждая праздник, государство ставило перед собой такие цели: сохранять культурные и духовные ценности народа, носителем которых веками была семья; укреплять традиции семейных отношений и воспитания подрастающего поколения; находить надёжные решения важнейших в XXI веке демографических проблем.

Достижение этих целей тесно связано с укреплением института семьи. Именно в этой ячейке общества хранится связь поколений, на духовных и нравственных ценностях воспитываются дети, здесь начинается социализация личности. От того, каким вырастет новое поколение, зависит будущее всего общества. По этим причинам сохранение семейных ценностей стало для страны одной из главных задач.

Государство поддерживает семьи материально, создав систему пособий и выплат. Действующим государственным программы поддержки молодых семей, обеспечиваются льготные условия для решения жилищных проблем.

В школах района состоялись торжественные линейки, посвящённые открытию Недели семьи. Учащиеся читали трогательные стихи о родных и близких, посвящали им песни и видеоролики. На классных часах шёл разговор о духовных и семейных ценностях.

Отличное мероприятие провели организаторы в сельском Доме культуры села Сункар. Ко Дню семьи была проведена семейная гостиная «Семья — источник счастья» / «Отбасы — бақыт мекені».

В тёплой и дружеской атмосфере участники собрались за общим столом, общались, делились добрыми пожеланиями и говорили о важности семейных ценностей, взаимопонимания, уважения и поддержки близких.

Мероприятие подарило всем хорошее настроение и ещё раз подчеркнуло, что семья — главная опора и источник тепла в жизни каждого человека.

В школе села Акбулак состоялась встреча учащихся с представителями старшего поколения. В мероприятии приняли участие школьники, бабушки и дедушки, родители, а также представители педагогического коллектива.

Цель встречи — укрепление преемственности поколений, воспитание уважения к старшим, сохранение семейных традиций и развитие интереса учащихся к жизненному опыту представителей старшего поколения.

В ходе мероприятия гости поделились воспоминаниями, рассказали о семейных ценностях, традициях и важных событиях своей жизни. Учащиеся задавали вопросы, участвовали в беседе и подготовили творческие выступления.

Встреча прошла в тёплой и доброжелательной атмосфере, способствовала укреплению связи между поколениями и развитию сотрудничества школы и семьи.

Пусть эта неделя напомнит каждому, что семья — это источник любви, поддержки и вдохновения. Берегите своих близких, цените совместные моменты и храните тепло семейного очага!

Меруерт БАЛКЕЕВА

◆Сельское хозяйство

Как поддерживают аграриев в Осакаровском районе

СВЫШЕ 104 МИЛЛИАРДОВ ТЕНГЕ ПОЛУЧИЛ АГРОПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМПЛЕКС КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ ЧЕРЕЗ КАРАГАНДИНСКИЙ ФИЛИАЛ АГРАРНОЙ КРЕДИТНОЙ КОРПОРАЦИИ ЗА ПОСЛЕДНИЕ ПЯТЬ ЛЕТ. БОЛЕЕ ТРЕТИ ЭТОЙ СУММЫ – 41,25 МИЛЛИАРДА ТЕНГЕ – ПРИШЛИСЬ НА 2025 ГОД И ПЕРВЫЕ ШЕСТЬ МЕСЯЦЕВ 2026-ГО. ПОДДЕРЖКОЙ ОХВАТИЛИ ОКОЛО 600 СЕЛЬХОЗТОВАРО-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ.

Как эти механизмы работают у нас и как поддерживают аграриев Осакаровского района? В первом полугодии 2026 года деньги дошли до полей с опережением: 175 хозяйств региона получили 15,48 миллиарда тенге ещё до начала массовых работ. В агробизнесе этот темп решает всё: доступные кредиты под 5% годовых позволили фермерам задолго до выезда техники заполнить склады семенами, соляжкой и запчастями. Для сравнения: за весь прошлый год филиал выдал аграриям 25,78 миллиарда тенге. Параллельно в 2026 году акцент сместился на переработку и животноводство. По программе поддержки перерабатывающей отрасли в сфере продуктов питания свыше четырёх миллиардов тенге получили более десяти пищевых производств области. В их числе уже знакомые каждому бренды «Нәтиже Сүт Фабрикасы», «Ақнар ПФ», «АПК Волынский» и «Дамир АА». Перерабатывающие гиганты, мощности которых не были полностью загружены ввиду недостаточности

оборотных средств, подняли показатели до 80–100%. В итоге заводы получили сырьё, а фермеры – гарантированный сбыт. Директор филиала АО «Аграрная кредитная корпорация» по Карагандинской области Мусреп Хасенов рассказал, что финансирование полевых работ можно получить заранее по одной из программ – ещё до начала следующего сезона. «В ноябре этого года предприятия могут быть профинансированы на весенне-полевые работы следующего года. То есть они могут заранее закупить удобрения и гербициды, заключить контракты на поставку семян, чтобы весной быть готовыми. Из-за изменений климата посевная в этом году началась раньше обычного, и уборка урожая тоже идёт раньше. В этом

году мы профинансировали 256 крестьянских хозяйств на сумму 15,8 миллиарда тенге», – отметил он. Например, участникам программы «Кең Дала-2» необходимо иметь подтверждённые потребности в оборотном капитале, опыт работы не менее трёх лет и залоговое обеспечение. При его недостаточности можно воспользоваться гарантией фонда «Даму». Аграрная кредитная корпорация уже принимает заявки на раннее финансирование следующей посевной. Как эти механизмы работают на практике, видно по хозяйствам Осакаровского района. Зерновое ТОО «Батаева» обрабатывает около 2,5 тысячи гектаров, выращивая пшеницу, ячмень и лён. С 2019 года с помощью финансирования АКК

предприятие закупает технику – тракторы, комбайны и самосвалы. «Поддержка корпорации нам очень помогает. Мы могли бы взять ту же технику на собственные средства – вопрос в том, как скоро. Такое финансирование помогает ускорить развитие и вкладывать средства в будущее предприятия. Рабочих мест у нас до восьми в сезон, постоянных – от двух до четырёх», – рассказал директор ТОО Ризван Батаев. В селе Садовое КХ «Жасулан» сочетает растениеводство и животноводство, обеспечивая постоянной работой 14 сельчан. Хозяйство обрабатывает около 5 тысяч гектаров, выращивает зерновые и кормовые культуры и содержит около 1,5 тысячи голов скота – это лошади, мелкий и крупный рогатый скот. В 2026 году фермеры получили около 100 миллионов тенге на весенне-полевые работы. «Благодаря АКК мы за прошедшие 10 лет закупили новые комбайны и тракторы, которыми пользуемся до сих пор. В этом году взяли кредит на весенне-полевые работы – приобрели семена, ГСМ, удобрения. Такие программы очень удобны: своими силами часто бывает справиться тяжело, если не хватает средств», – отметил руководитель КХ «Жасулан» Медеубай Каймаков. По словам представителей АКК и самих фермеров, раннее финансирование позволяет не ждать начала сезона, а заранее готовиться к нему: закупать ресурсы, обновлять технику и планировать работу хозяйства. Поддержка помогает не только проводить посевную и уборочную кампании, но и сохранять рабочие места, а также наращивать производство.

Юрий ВОЛОШИН

◆Происшествия

В ОСАКАРОВСКОМ РАЙОНЕ СЛУЧИЛОСЬ ТРИ КРУПНЫХ ПОЖАРА ЗА ОДНИ СУТКИ. СГОРЕЛИ ХОЗПОСТРОЙКА И ЗАБОР, ГОРЕЛ АВТОМОБИЛЬ, А ТАКЖЕ СГОРЕЛ ДВУХКВАРТИРНЫЙ ЖИЛОЙ ДОМ.

Напряжённые сутки

Первое возгорание произошло в Осакаровке во дворе частного дома на улице Гагарина, уточнили в пресс-службе Департамента по чрезвычайным ситуациям Карагандинской области. Огонь быстро распространился по горючим материалам, площадь горения составила около 120 квадратных метров. В итоге сгорели деревянные конструкции хозяйственной постройки площадью 20 квадратных метров, 25 погонных метров деревянного забора и сухая трава на прилегающей территории. Пожарные не дали огню распространиться дальше. Никто не пострадал. Предварительно причиной возгорания называют неосторожное обращение с открытым огнём. Окончательная причина устанавливается. Ещё один пожар произошёл на 99-м километре автодороги Астана – Караганда – Алматы, примерно в восьми километрах от Осакаровки. В автомобиле Mercedes-Benz загорелись моторный отсек и

панель приборов. Площадь возгорания составила три квадратных метра. Водителю удалось самостоятельно ликвидировать огонь ещё до прибытия пожарных. Пострадавших нет. Предварительная причина – короткое замыкание электропроводки. Самым крупным из трёх возгораний стал пожар на улице Юбилейной в селе Трудовое. Загорелись деревянные конструкции крыши, оконные и дверные блоки, мебель и домашние вещи в двухэтажном двухквартирном доме. Общая площадь пожара составила 280 квадратных метров. Во время тушения сотрудники ДЧС вынесли из здания три газовых баллона по 27 литров каждый. Это позволило предотвратить возможный взрыв. Пожарные справились с огнём, обошлось без пострадавших. Причину возгорания пока устанавливают.

Юрий ВОЛОШИН

Хабарландыру

«Қарағанды жолдары» ЖШС келесі мәселелер бойынша ашық жиналыстар түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізетінін хабарлайды: 1) Қарағанды облысы, Осакаров ауданында орналасқан «Карьер №221-а» кен орнында қиыршық тасты топырақты өндіруге арналған тау-кен жұмыстары жоспарына арналған «Мүмкін әсерлер туралы есеп» жобасы. Қоғамдық тыңдаулар 2026 жылғы 16 қазанда сағат 11:00-де Қарағанды облысы, Осакаров ауданы, Шідерті ауылдық округі, Шідерті ауылы, Мира көшесі, 37-үй, Ауылдық клуб мекенжайы бойынша өтеді. ZOOM платформасында тыңдауларға қатысу үшін онлайн қосылуға сілтеме: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQY1RiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=82837975525>. Конференция идентификаторы: 696 827 7100. Қатынас коды: xx4uvN. 2) Қарағанды облысы, Осакаров ауданында орналасқан «Карьер №221-а» кен орнында қиыршық тасты топырақты өндіруге арналған тау-кен жұмыстары жоспарының жобасы бойынша (РШН, ӨЭББ, ҚББ, ШШЖ) әсер етуге рұқсат алуға өтінімге арналған материалдары. Қоғамдық тыңдаулар 2026 жылғы 16 қазанда сағат 11:00-де Қарағанды облысы, Осакаров ауданы, Шідерті ауылдық округі, Шідерті ауылы, Мира көшесі, 37-үй, Ауылдық клуб мекенжайы бойынша өтеді. ZOOM платформасында тыңдауларға қатысу үшін онлайн қосылуға сілтеме: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQY1RiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=89688370779>. Конференция идентификаторы: 696 827 7100. Қатынас коды: xx4uvN. Жоспарланған іс-әрекеттің әсер ету аймағы: Қарағанды облысы, Осакаров ауданы, Шідерті ауылдық округі.

Объектінің орналасу координаттары: 1 нүкте: солтүстік ендік 50°43'49.36", шығыс бойлық 73°36'56.08"; 2 нүкте: солтүстік ендік 50°43'39.08", шығыс бойлық 73°36'48.24"; 3 нүкте: солтүстік ендік 50°43'41.21", шығыс бойлық 73°36'36.30"; 4 нүкте: солтүстік ендік 50°43'51.40", шығыс бойлық 73°36'43.91"; 5 нүкте: солтүстік ендік 50°43'49.36", шығыс бойлық 73°36'56.08". Әсер ету аумағының орналасу координаттары: 50°43'51.40"С; 73°36'43.91"Ш. Қоғамдық тыңдауларды өткізу мерзімі бес жұмыс күнінен аспайды. Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады. Жоспарланған іс-шараның бастамашысы: «Қарағанды жолдары» ЖШС, БСН: 040440000219. Занды мекенжайы: Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы, Пригоды көшесі, құрылыс 55/3, e-mail: zholdary@mail.ru, тел: +7 701 088 2808. Жобалық құжаттаманы өзірлеуші: «Сарыарқа ЗемГеоПроект» ЖШС, БСН: 140640013249, мекенжайы: ҚР, Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 25, 404/1-офис, «Өркен» іскерлік орталығы, тел.: 8-7172-72-50-45, +7 701 446-66-24. Жоба бойынша құжаттама <https://ndbecology.gov.kz> порталында және ЖАО-ның <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/lang=ru> сайтында орналастырылған. Жоспарланған іс-шаралар туралы ақпарат алуға және құжаттардың көшірмесімен танысуға болатын байланыс телефондары: e-mail: ksk_13@inbox.ru, тел.: 8 (701) 446-66-24. Мүдделі жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстары «Қарағанды облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» ММ, Қарағанды қаласы, Лобода көшесі, 20, expertiza.upr_krg@mail.ru мекенжайы бойынша қабылдайды. Байланыс телефондары: 8 (7212) 56-81-66.

Объявление

ТОО «Қарағанды жолдары» объявляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания по: 1) Проекту «Отчет о возможных воздействиях» к Плану горных работ по добыче щебенистых грунтов на месторождении «Карьер №221-а», расположенном в Осакаровском районе Карагандинской области. Общественные слушания состоятся 16 октября 2026 года в 11.00 ч. по адресу: Карагандинская область, Осакаровский район, Шидертинский сельский округ, с.Шидерты, ул.Мира, 37, Сельский клуб. Ссылка на онлайн подключение для участия в слушаниях на платформе Zoom: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQY1RiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=82837975525>. Идентификатор конференции: 696 827 7100. Код доступа: xx4uvN. 2) Материалам к заявке на получение экологического разрешения на воздействие по проекту План горных работ по добыче щебенистых грунтов на месторождении «Карьер №221-а», расположенном в Осакаровском районе Карагандинской области (НДВ, ППЭК, ПУО, ППМ). Общественные слушания состоятся 16 октября 2026 года в 12.00 ч. по адресу: Карагандинская область, Осакаровский район, Шидертинский сельский округ, с.Шидерты, ул.Мира, 37, Сельский клуб. Ссылка на онлайн подключение для участия в слушаниях на платформе Zoom: <https://us06web.zoom.us/j/6968277100?pwd=dWcwM2QzaXBQY1RiV3BOVm1kSWlvdz09&omn=89688370779>. Идентификатор конференции: 696 827 7100. Код доступа: xx4uvN. Территория воздействия, на которую будет иметь воздействие намечаемая деятельность:

Карагандинская область, Осакаровский район, Шидертинский сельский округ. Координаты расположения объекта: 1 точка: северная широта 50°43'49.36"; восточная долгота 73°36'56.08"; 2 точка: северная широта 50°43'39.08"; восточная долгота 73°36'48.24"; 3 точка: северная широта 50°43'41.21"; восточная долгота 73°36'36.30"; 4 точка: северная широта 50°43'51.40"; восточная долгота 73°36'43.91"; 5 точка: северная широта 50°43'49.36"; восточная долгота 73°36'56.08". Координаты расположения территории воздействия: 50°43'51.40"с. ш. 73°36'43.91"в. д. Срок проведения общественных слушаний не превышает пять последовательных рабочих дней. Регистрация участников ведется при предъявлении документа, удостоверяющего личность. Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «Қарағанды жолдары», БИН: 040440000219. Юридический адрес: Карагандинская область, г.Карағанды, ул.Пригоды, строение 55/3, e-mail: zholdary@mail.ru, тел: +7 701 088 2808. Разработчик проектной документации: ТОО «Сарыарқа ЗемГеоПроект», БИН: 140640013249. Юридический адрес: РК, г.Астана, ул.Бейбитшилик, 25, офис 404/1, Деловой центр «Өркен», тел.: 8-7172-72-50-45, +7 701 446-66-24. Документация по проекту размещена на портале <https://ndbecology.gov.kz> и на сайте МИО <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/lang=ru>. Контакты, по которым можно получить информацию о намечаемой деятельности, и ознакомиться с копией документов: e-mail: ksk_13@inbox.ru, тел.: 8 (701) 446-66-24. Замечания и предложения заинтересованной общественности принимает ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Карагандинской области» по адресу: г.Караганда, ул.Лобода 20, expertiza.upr_krg@mail.ru. Контакты: 8 (7212) 56-81-66.

◆Ауыл шаруашылығы

Фермерлерге жеңілдетілген несие: жаңа мүмкіндіктер

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – ЕЛ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ САЛАЛАРЫНЫҢ БІРІ. ӨСІРЕСЕ АУЫЛДЫҚ ЖЕРЛЕРДЕ ШАРУА ҚОЖАЛЫҚТАРЫНЫҢ ДАМУЫ ТҰРҒЫНДАРДЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУҒА, АЗЫҚ-ТҮЛІК ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ ЖӘНЕ АУЫЛ ЭКОНОМИКАСЫН НЫҒАЙТУҒА ТІКЕЛЕЙ ӨСЕР ЕТЕДІ.

Қазақстанда шағын және орта шаруашылықтарды қолдаудың негізгі тетіктерінің бірі – жеңілдетілген несие беру. Енді бұл бағытта мал шаруашылығын дамытуға арналған жаңа мүмкіндіктер қарастырылуда.

Қазіргі таңда Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі агроөнеркәсіптік кешен жобаларын жеңілдетілген қаржыландыру тетіктеріне өзгерістер енгізуді ұсынып отыр. Жоба аясында мал шаруашылығын қолдауға бағытталған «Игілік» және «Береке» бағдарламаларын енгізу көзделген.

Ұсынылып отырған талаптарға сәйкес, фермерлерге несиені жылдық 6 пайыздық мөлшерлемемен, бір жобаға 5 млрд теңгеге дейін алу мүмкіндігі қарастырылуда. Несиенің мерзімі жобаның бағытына қарай жеті жылдан он жылға дейін болуы мүмкін.

Атап айтқанда, асыл тұқымды мал сатып алуға берілетін несие жеті жылға дейін, ал жайылымдық үлгідегі жаңа мал шаруашылығы фермаларын құру жобалары он жылға дейінгі мерзімге есептелуі мүмкін. Негізгі қарызды өтеу бойынша жеңілдікті кезең екі жылдан аспауы тиіс.

Қаржыландырудың негізгі бағыттарының бірі – асыл тұқымды мал басын сатып алу. Ұсыныс бойынша кемінде 100 бас асыл тұқымды ірі қара немесе 500 бас ұсақ мал сатып алуға қаржы бөлу қарастырылған.

Ал жаңа жайылымдық мал шаруашылығы фермасын құру кезінде жоба кемінде 300 бас ірі қара немесе 1000 бас ұсақ мал ұстауды көздеуі қажет.

Қаражатты жайылымдық мал шаруашылығына қажетті нысандарды салуға және құрал-жабдықтар сатып алуға да бағыттау ұсынылып отыр.

Мұндай жобалар үшін ең маңызды талаптардың бірі – малдың азықтық базасын қалыптастыруға жеткілікті жердің болуы.

Мысалы, етті бағыттағы ірі қара шаруашылығын дамыту үшін бір басқа кемінде 1,5 гектар жайылым қажет болуы мүмкін. Балама ретінде 0,75 гектар тәлімі егістік немесе 0,25 гектар суармалы жер қарастырылған. Ұсақ малдың бір басына кемінде 0,2 гектар жайылым болуы талап етіледі.

Фермердің салық бойынша берешегі болмауы, сондай-ақ несие немесе лизинг бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегінің болмауы да маңызды талаптардың бірі ретінде белгіленіп отыр.

Несие алу кезінде кепілдік қамтамасыз ету мәселесі де қарастырылады. Сонымен бірге жобаға кәсіпкердің өз қаражатын қосуы қажет болады. Кейбір жағдайларда, әсіресе жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар үшін, кепілдік мүлікке және қоса қаржыландыру көлеміне қойылатын талаптарды жергілікті атқарушы органдардың өздері белгілеуі мүмкін.

Бұл ретте жаңа жүйе толықтай кепілсіз несие беруді білдірмейді. Қарыз алушының өз қаражатын салуы және кепілмен қамтамасыз

етуі бойынша талаптар жобаға қарай сақталмақ.

Ауыл шаруашылығын қаржыландырудың тиімді тетіктерінің бірі ретінде Солтүстік Қазақстан облысының тәжірибесі қарастырылып отыр. 2023-2025 жылдары осы механизм бойынша республикалық бюджеттен 331,6 млрд теңге бөлініп, агроөнеркәсіп кешенінің 16 бағыты бойынша 142 жоба іске қосылған. Нәтижесінде мыңнан астам жаңа жұмыс орны құрылған.

Бұл бағыттарға сүт-тауар фермалары, қой шаруашылығы, құс фабрикалары, мал бордақылау алаңдары, ет өңдеу кәсіпорындары, көкөніс пен жеміс сақтау қоймалары, жылжымайлар және мал сою пункттері кіреді. Сонымен қатар аквамәдениет, суармалы егіншілік және ауыл шаруашылығы өнімдерін терең өңдеу жобаларын қаржыландыру қарастырылған.

Алдағы жылдары агроөнеркәсіп кешенін жеңілдетілген несиелеуге қомақты қаржы бағыттау жоспарланып отыр. Алайда 2027-2029 жылдарға арналған нақты қаржыландыру көлемі республикалық бюджетті қалыптастыру және тиісті шешімдер қабылданғаннан кейін белгілі болады.

Жаңа бағдарламалар толық іске қосылған жағдайда, олардың игілігін ауылдағы шаруалар да көре алады. Өсіресе мал басын көбейтіп, асыл тұқымды мал сатып алуды, жайылымдық шаруашылық құруды немесе қолданыстағы өндірісті кеңейтуді жоспарлаған фермерлер үшін бұл маңызды мүмкіндік болмақ.

Қаржылай қолдау – ауыл шаруашылығын дамытудың бір ғана тетігі. Оның нәтижелі болуы шаруаның нақты жоспарына, жер мен жем-шөп базасына, өндірістік мүмкіндігіне және қаражатты тиімді пайдалануына байланысты.

Бүгінде ауылдағы әрбір шаруашылықтың дамуы – елдің азық-түлік қауіпсіздігіне қосылған үлес. Сондықтан фермерлерге қолжетімді қаржы ұсынып, өндірісті кеңейтуге жағдай жасау – ауылдың әлеуметтік-экономикалық дамуына салынған маңызды инвестиция.

Жердің берекесін арттырып, мал басын көбейтіп, ауыл экономикасын нығайтуға бағытталған мұндай қолдау шаралары Осакаров ауданындағы шаруалар үшін де жаңа мүмкіндіктерге жол ашуы мүмкін.

Өз тілшімізден

◆Сельское хозяйство

Льготные кредиты для фермеров

КРЕСТЬЯНСКОЕ ХОЗЯЙСТВО – ЭТО ОДИН ИЗ САМЫХ ДРЕВНИХ И ВАЖНЫХ ВИДОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ЗЕМЛЕ. В КАЗАХСТАНЕ ЭТА ФОРМА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ИГРАЕТ КЛЮЧЕВУЮ РОЛЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СТРАНЫ ПРОДОВОЛЬСТВИЕМ И ПОДДЕРЖКЕ ЭКОНОМИКИ. В ЭТОЙ СТАТЬЕ МЫ РАССКАЖЕМ, ЧТО ТАКОЕ КРЕСТЬЯНСКОЕ ХОЗЯЙСТВО, КАК ОНО РАБОТАЕТ, ПОЧЕМУ ВАЖНО И С КАКИМИ ПРОБЛЕМАМИ ОНО СТАЛКИВАЕТСЯ.

Крестьянское хозяйство в Казахстане – это небольшой семейный бизнес, который занимается сельским хозяйством. Оно может быть связано с выращиванием растений (пшеницы, овощей, фруктов) или разведением животных (коров, овец, коз).

Главное отличие крестьянского хозяйства от крупных агропромышленных предприятий заключается в том, что оно работает без образования отдельного юридического лица, то есть является формой индивидуального предпринимательства.

Люди, которые занимаются крестьянским хозяйством, называются фермерами. У них обычно есть небольшой участок земли, который они обрабатывают сами или с помощью членов семьи. Это делает крестьянское хозяйство семейным делом, где все члены семьи участвуют в процессе. Одни работают на полях, другие занимаются животными, третьи продают продукты на рынках.

Фермерам в Казахстане дадут льготные кредиты на новых условиях. Министерство сельского хозяйства РК предлагает включить в действующий механизм льготного кредитования две новые программы поддержки животноводства.

Фермерам планируют выдавать до 5 млрд тенге под 6% годовых, а по отдельным проектам предлагается разрешить акиматам самостоятельно устанавливать требования к залого.

Новые условия предусмотрены проектом поправок в правила кредитования проектов агропромышленного комплекса. В

документ планируют включить программы «Игілік» и «Береке». При этом в ответе министерство не уточнило, чем они будут отличаться друг от друга и какие условия предусмотрены для каждой программы.

Как следует из ответа ведомства, кредиты на приобретение племенного поголовья предлагается выдавать на срок до семи лет, а на создание новых животноводческих ферм пастбищного типа – до 10 лет.

Ставка для конечного заёмщика составит 6% годовых, максимальная сумма – 5 млрд тенге на один проект. Льготный период по погашению основного долга не превысит двух лет.

Финансирование предлагается предоставлять на покупку не менее 100 голов племенного крупного рогатого скота или 500 голов мелкого рогатого скота. При создании новой фермы проект должен предусматривать не менее 300 голов КРС или 1 тыс. голов МРС.

Средства также разрешат направлять на строительство и приобретение оборудования для пастбищного животноводства. Одним из требований станет наличие земли для формирования кормовой базы.

Например, для мясного скотоводства претенденту потребуется не менее 1,5 гектара пастбищ на одну голову. Альтернативой могут стать 0,75 гектара неорошаемой или 0,25 гектара орошаемой пашни. Для одной головы мелкого рогатого скота необходимо иметь не менее 0,2 гектара пастбищ.

Кроме того, у заёмщика не должно быть задолженности по налогам и просрочки по кредитам или лизингу продолжительностью более 90 дней.

Для получения средств потребуются залог, а размер софинансирования будет определять конкурсная комиссия.

Отдельные условия предусмотрены для действующих предприятий, которым кредит нужен исключительно на покупку оборудования или биологических активов. Под последними понимаются сельскохозяйственные животные и птицы, предназначенные для воспроизводства и производства продукции, в том числе племенной крупной рогатый скот и овцы.

По таким проектам акиматы смогут самостоятельно определять требования к твёрдому залого и размер софинансирования со стороны заёмщика. При этом, как подчеркнули в Минсельхозе, речь не идёт о полном освобождении всех претендентов от залога и собственных вложений.

Сейчас по механизму тиражирования опыта Северо-Казахстанской области заёмщик должен вложить в проект не менее 10% собственных средств и обеспечить твёрдым залогом не менее 30% суммы кредита. Ставка для конечного заёмщика составляет 2,5% годовых.

По данным министерства, механизм охватывает 16 направлений АПК. Среди них – молочно-товарные и овцеводческие фермы, птицефабрики, откормочные площадки, мясоперерабатывающие предприятия, овоще- и фруктохранилища, теплицы и убойные пункты.

Финансирование также предусмотрено для проектов в сфере аквакультуры, орошаемого земледелия и глубокой переработки сельхозпродукции.

На льготное кредитование проектов АПК в 2027 году Минсельхоз запросил 350 млрд тенге. В 2028 году потребность оценивается в 400 млрд тенге, в 2029 году – в 450 млрд тенге.

В эти суммы включено финансирование проектов по механизму тиражирования опыта Северо-Казахстанской области, в том числе программ «Игілік» и «Береке».

«Окончательный объём бюджетных средств на 2027 год будет определён по итогам рассмотрения бюджетных заявок в рамках формирования республиканского бюджета на 2027–2029 годы и соответствующего решения Республиканской бюджетной комиссии», – говорится в ответе министерства.

Количество проектов и заёмщиков станет известно после утверждения финансирования и распределения денег между направлениями и регионами.

Заявки планируют принимать через информационную систему на базе Gosagro.kz. Как сообщили в Минсельхозе, на проверку документов отведут до пяти рабочих дней, на оценку проекта – до 15 рабочих дней.

После положительной оценки заявку передадут конкурсной комиссии при акимате, которая примет решение о финансировании. После одобрения проекта и оформления залога деньги должны перечислить в течение пяти рабочих дней.

Несмотря на цифровизацию, документы заёмщикам придётся подавать как в электронном, так и в бумажном виде. Когда система полноценно заработает во всех регионах, в ведомстве не уточнили.

Новые программы планируют развивать на основе опыта Северо-Казахстанской области. За 2023–2025 годы на кредитование проектов по этому механизму из республиканского бюджета выделили 331,6 млрд тенге.

По данным Минсельхоза, за счёт этих средств реализовали и ввели в эксплуатацию 142 проекта по 16 направлениям АПК и создали более 1 тыс. рабочих мест.

Именно результаты этого механизма ведомство приводит в качестве основания для его дальнейшего распространения в регионах.

Юрий ВОЛОШИН

Собственник:

ТОО «Районная газета
«Сельский труженик»
Осакаровского района
Карагандинской области
Директор ТОО
«Районная газета
«Сельский труженик»

**Гульбаршин
ЖУМАХАНОВА**

Главный редактор
**Гульбаршин
ЖУМАХАНОВА**

Пишите, звоните,
делитесь историями и
новостями,
подписывайтесь.
Наш адрес: 101000,
Республика Казахстан
Карагандинская область
р.Осакаровка.

ул.Достык, 34

Сайт: selskitryjenik.kz

Instagram:

@selskiy_truzhenik

Facebook:

selskiy.truzhenik

Номер редакции:
4-30-19

Связаться с редактором:

+7 775 548 3523

barshin-js@mail.ru

Газета печатается

в ТОО «Арко»

Адрес: 100061,

г. Караганда,

ул. Сатпаева, 15.

Печать офсетная.

Объём 1,5 п.п.

Заказ 36

Тираж 2000

Газета выходит

1 раз в неделю.

Ответственность

за достоверность

сведений, содержащихся

в публикациях газеты,

в том числе в рекламе,

несут авторы

публикаций и

рекламодатели.

Индекс 65620

Номер и дата

постановки на учет

первогоучета:20.08.2008,
9452-Г

Газета зарегистрирована

в Республиканском

государственном

учреждении

«Комитет информации

Министерства культуры и

информации

Республики Казахстан»

с удостоверением

о повторной

постановке на учет

№ KZ72VPY00109507

от 9 января 2025 года.